

“İLAÇTA PATENT” adlı film ilk kez 1950’li yıllarda oynatılmıştı

■ Ecz. İbrahim GÜVEN
T.E.B. Merkez Heyeti Üyesi

Halen yürürlükte bulunan 119 yıllık İHTİRA BERATI KANUNU (= PATENT KANUNU) muz günümüz şartlarına göre yenileniyor görüntüsünde, gerçekte istisna kapsamında bulunan beşeri ve veteriner İLAÇ’ı bu yasa kapsamına dahil ettirmek isteyen çok uluslu yabancı ilaç tekellerinin desteğiyle 8. kez olarak PATENT YASA TASARISI adı altında TBMM’ne sunuldu.

1879 yılından bu yana ülkemizde İLAÇ’ın patent kapsamında olmayışından dolayı insanımız sağlığı açısından asla bir zarar görmemiştir. Keza ARAŞTIRMA - GELİŞTİRME yönünden gelişmemiş olan ülkemizde bugüne kadar patent koruması altına alınacak bir ilaç keşfi de yapılmamıştır. Önümüzdeki 10-15 yıllık dönemde içinde ülkemizde yeni bir ilaç buluşu konusunda iyimser olabilecek herhangi bir belirti de görülmemektedir.

Ülkemiz gibi az gelişmiş ülkelerde nüfus yoğunluğunun fazla olmasına karşın, aile planlaması çalışmalarının yetersiz oluşu, koruyucu sağlık hizmetinin bulunmayışı, bilinçsiz ilaç kullanılması ve bir türlü kontrol altına alınamayan enflasyon yüzünden ilaç pazarı, yiyecekten bile daha çok önem taşıyor hale gelmektedir. Bu özel konumu yüzünden ülkemiz ilaç pazarı çok uluslu yabancı ilaç tekelleri için daima ilgilerini çeken, kârlı bir alan olmuştur. İşte bu yüzden tekellerce sürekli olarak İHTİRA BERATI Yasası İLACI KAPSAYACAK biçimde DEĞİŞTİRİLMEYE, ya da DELİNMEYE ÇALIŞILMIŞTIR. Tıpkı bugün de olduğu gibi...

Özellikle 1950’li yıllarda Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile Türkiye’ye gelen yabancı ilaç firmaları ülkelerinden aldıkları “İLAÇ İMAL USULÜ” patentlerine dayanarak ülkemizde Sanayi Bakanlığı Sınai Mülkiyet Dairesinden aynı içerikte “USUL BERATLARI” elde ederek, bu beratların ilaçların imal usulü hakkında kendilerine ayrıcalık sağladığını iddia etmişlerdir. Yerli İlaç Sanayicilerinin başka ülkelerden ithal edilerek kullandıkları etken maddelerin üçüncü ülkelerde berata bağlı imal edildiklerini öne sürerek Türk İlaç Sanayicileri aleyhine dava açmışlardır.

Unutmayın,
gelişmişliğin göstergesi sayılan
patente değil, ülkemizin içinde
bulunduğu ekonomik koşullarda
İLAÇ’IN PATENT kapsamına
alınmasına karşı çıkmak ülkesini
seven tüm insanlara, hepimize
düşen bir görevdir.

Bu: “İLAÇTA PATENT” filminin ilk gösterime girişidir.

Bu suretle Türk İlaç Sanayiinin başka ülkelerden ucuz etken madde ithalini engelleyerek, bu maddeleri çok daha yüksek fiyatlarla kendilerinden almaya mecbur etmeyi ve ülkemiz ilaç pazarını egemenlikleri altına almaya amaçlamışlardır.

Örneğin, o tarihlerde dünya ilaç etken maddesi piyasalarında kilogramı 50 dolar olan

"Kloramfenikol", lisansiye yabancı firmalarca kilogramı 150 dolardan memleketimize ithal edilmiştir.

Bu yüzden o dönemde Yabancı İlaç Firmalarınca üretilen ilaçların fiyatları birden yükselmiştir. Ancak. YANLIŞ YORUMA DAYALI bu uygulama 1961 yılında gerek yürürlükte olan 1924 anayasasının 36. maddesi ve gerekse İHTİRA BERATI KANUNU'nun 3. maddesine dayanılarak TBMM'nde alınan bir meclis kararı ile önlenmiştir. Böylece bir hayli yükselmiş olan çok uluslu yabancı sermayeli ilaç tekellerine ait ilaçların fiyatları birdenbire ÜÇTE BİRİNE hatta ONDA BİRİNE kadar ucuzlamıştır.

Örnek: SQUIBB firmasına ait "RUBRAMİN 5 ml. Flacon 52 Liradan 280 Kuruşa ucuzlamıştı.

●

1950'lerde yapılan yanlış,
1961'de düzeltilmiştir.
Yanlış ikinci kez yapılıyorsa
artık "YANLIŞ" sayılamaz.
AKILLI ve DİKKATLİ olmalıyız.

●

Yaklaşık kırk yıl sonra aynı film ülkemizde yeniden oynatılmak istenmektedir. Halbuki ilaç, kesinlikle kamu yararına kullanılan bir maddedir. Toplum sağlığının önemi için OLMAZSA OLMAZ bir üründür. Bizim gibi koruyucu sağlık hizmeti yeterince verilmeyen ülkelerde fiyatı daima kontrol altında tutulması gereken, gerek halk sağlığı, gerekse toplum yararı ve ülkemizin coğrafi konumu açısından da önem taşıyan stratejik bir üründür.

1950'lerde yapılan yanlış, 1961'de düzeltilmiştir. Yanlış ikinci kez yapılıyorsa artık "YANLIŞ" sayılamaz. Akıllı ve dikkatli olmalıyız.

Bu filmi ısrarla oynatmak isteyen yabancı tekelere ait bir temsilci (Dr. A. TH. Hohl adında bir İSVİÇRELİ) Türkiye'de Anayasa Mahkemesinde 23 Aralık 1967 tarihinde T.C. Sanayi Bakanlığı aleyhine, tath kârlarının devamı için dava da açmıştı. Ancak, Anayasa Mahkemesi o tarihte yürürlükte bulunan 1961 Anayasasında İLACIN PATENT KAPSAMINA ALINMAMASINDA Anayasaya aykırı herhangi bir bölüm bulamayarak, bu davayı reddetmiştir.

"YENİLEN PEHLİVAN GÜREŞE DOYMAZ" atasözü halen geçerliliğini sürdürmektedir. Yılmadan uğraşan "SABIRLI DERVİŞ" lerce 8. kez hazırlatılan Patent Yasa Tasarısı'na GEÇİCİ BİR MADDE ile İLAÇ eklenmek istenmektedir.

1982 Anayasamızın 35. maddesi "MÜLKİYET HAKKININ KULLANILMASI TOPLUM YARARINA AYKIRI OLAMAZ" demektedir. İlacın Patent Yasası Kapsamına alınmak istenmesi ile açıkça kamu yararı için elzem bir ürün olan ilaçta mülkiyet hakkı kullandırılmak ve tekelleşme yaratılmak istenmektedir.

Lütfen; KIRK YIL SONRA AYNI FİLMİ YENİDEN SEYRETMEK ZORUNDA KALMAYALIM. İlaç'ın patent kapsamına alınmasına, böylece ülkemizin yeni bir kapitülasyon dönemi yaşamasına karşı duralım.

Sosyal Güvenlik kurumlarımızın ilaç bedellerini dahi ödeyemez duruma düşmelerine ve dolayısı ile ülkemizde Sosyal Devlet anlayışının zedelenmesine olanak vermeyelim.

Unutmayın, gelişmişliğin göstergesi sayılan patente değil, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullarda İLAÇ'IN PATENT kapsamına alınmasına karşı çıkmak ülkesini seven tüm insanlara, hepimize düşen bir görevdir. ○